

موزه زبان و فرهنگ لرستان

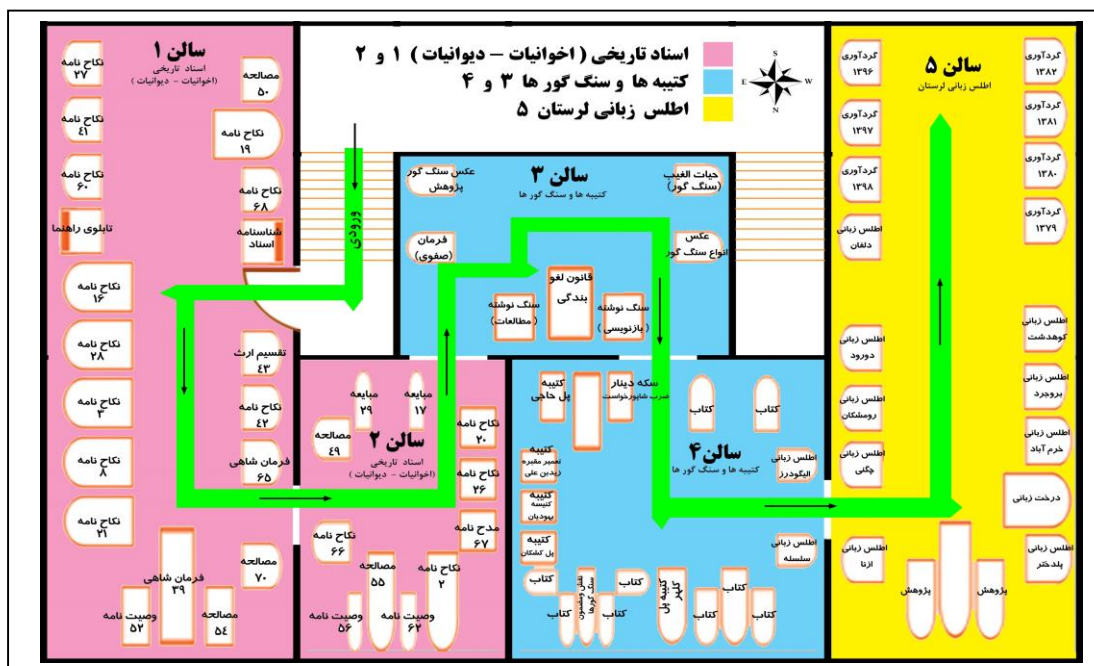
تاریخ تاسیس موزه ها در جهان و ایران پیشینه ای کهن با اهداف و محتوای گوناگون در مکان های نو و تاریخی داشته است . موزه زبان و فرهنگ لرستان ؛ از نظر محتوایی برای نخستین بار در تاریخ موزه داری ایران در سال ۱۴۰۰ خورشیدی مطرح و تاسیس گردید . این موزه روشنی بخش حوزه های کمتر شناخته شده ای از میراث فرهنگی است .

زبان و فرهنگ ؛ بخشی از میراث معنوی و ناملموس بشری است . که تنوع موقعیت جغرافیایی ، نژادی ، تاریخی ، اعتقادی ، مکانی ، جنسی ، قومی ، طبقاتی و بسیاری از ویژگی های انسان ها و جوامع بشری را بازمی نمایند . جهانی شدن اما با شتابی بی امان در حال محو یا نادیده گرفتن هرگونه تفاوت است !

موزه در بنای تاریخی قاضی معروف به منزل آخوند ابو در ضلع غربی قلعه فلک الافلاک میان محلات دوازده برجی و درب بابا طاهر قرار گرفته است ابوطالب که در محل به او « حاج ابو » و یا « آخوند ابو » می گفتند فرزند نصرالله پسر میرزا محسن قاضی و برادر حاج اسدالله قاضی (نصرالله و اسدالله مدفون در بهشت ۸ گورستان خضر خرم آباد) بود . ابو طالب از آخرین وارثان این بنا فوت در اواخر دهه ۴۰ خورشیدی بوده است . نامی از معمار بنا در دست نیست ، اما براساس مستندات زمان ساخت آن حداقل به اواسط قاجار (دوره ناصری) برمی گردد. بنا به شماره ۲۴۳۲ در تاریخ ۱۳۷۸/۰۶/۲۲ ثبت ملی شده است .

بازدید کنندگان موزه با بخشی از اسناد تاریخی دوران قاجار ، کتیبه های شاخص استان لرستان ، سنگ گورها و نقش و مضمون آنها و اطلس زبانی لرستان آشنا می شوند . این داده ها حاصل مطالعات میدانی ، کتابخانه ای و نرم افزاری است .

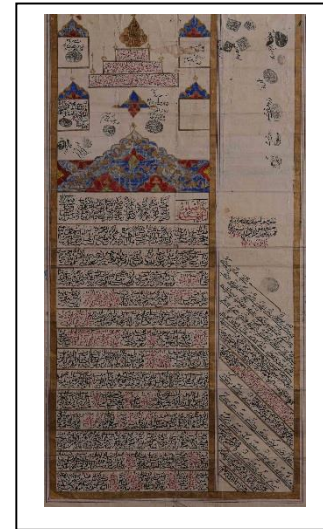
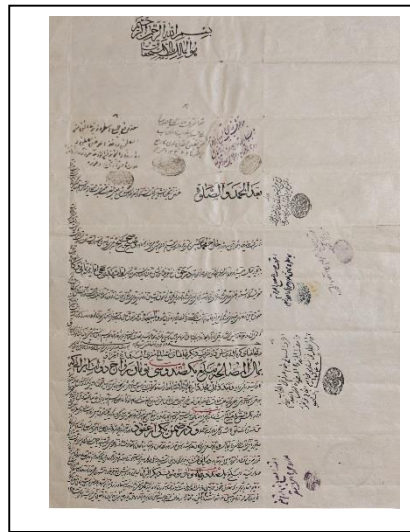
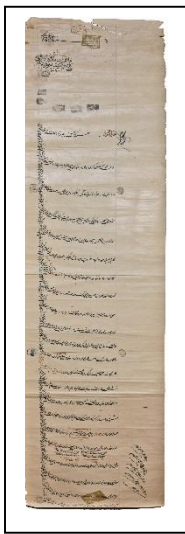
بخش های مختلف موزه

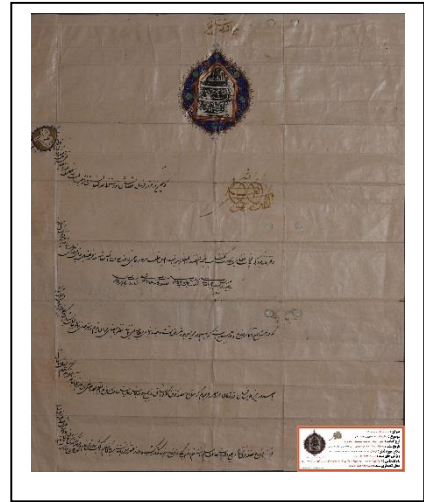

بخش اسناد تاریخی

نکاح نامه ، **مصالحه** ، **مبايعه** ، **فرمان حکومتی** ، **وصیت نامه** و **مدح نامه** است . این مجموعه بخشی از ۷۱ سند تاریخی دوران قاجار ، مربوط به استان لرستان و سایر استان های کشور می باشند . سطح محتوایی و جغرافیایی اسناد ؛ **محلی** و **ملی** محسوب می شود . که بیشتر به امور حقوقی و شخصی افراد می پردازند . اهمیت و ارزش فرهنگی و تاریخی اسناد در تبیین انواع خط، رنگ، تذهیب، سبک محتوایی و ترکیب بندی نگارش ، انواع مَهرها ، اسامی اشخاص و مکان ها ، پول رایج و تاریخ ذکر شده در آنهاست .

نمونه ای از عکس اسناد (نکاح نامه ، مصالحه ، وصیت ، فرمان ، مبايعه ، مدح)

عنوان : سند اوقاف نه شعور اموال ۱۳۲۳
موضوع : تاج خانه
نوع کتابت : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
بارتق سند : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
مدح : ندارد
وزن های سند : ندارد
نام آستانه : ندارد
محل نگهداری سند : آستانه قدس مشرف

عنوان : سند اوقاف نه شعور اموال ۱۳۲۳
موضوع : تاج خانه
نوع کتابت : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
بارتق سند : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
مدح : ندارد
وزن های سند : ندارد
نام آستانه : ندارد
محل نگهداری سند : آستانه قدس مشرف

عنوان : سند اوقاف نه شعور اموال ۱۳۲۳
موضوع : تاج خانه
نوع کتابت : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
بارتق سند : خطی - حروف - مستطیل - یک برگ
مدح : ندارد
وزن های سند : ندارد
نام آستانه : ندارد
محل نگهداری سند : آستانه قدس مشرف

کتیبه ها

بخش مهمی از تاریخ لرستان منقور بر کتیبه های تاریخی است. در این موزه می توان بازنویسی سنگ نوشته خرم آباد، کتیبه های پل کلهر و پل کشکان، کتیبه مقبره حسن گایار، کتیبه لغو بندگی در خرم آباد، کتیبه مرمت مقبره زید ابن علی، کتیبه کنیسه یهودیان خرم آباد و کتیبه های از دوران برسقیان و به ویژه سکه دینار طلای ضرب شاپورخواست آشنا شد.

اهمیت و ارزش کتیبه ها در شناخت دوران های تاریخی استقرار یافته در لرستان، باور ها و سنت های رایج، احترام به حقوق مادی و معنوی عامه مردم، نام جای شهر شاپورخواست و دروان پرشکوه آن، انواع سبک خط و زبان نگارش بر کتیبه های شناسایی شده در لرستان آشنا شد.

توضیح اینکه کتیبه سنگ نوشته خرم آباد (دوران سلجوقی)، و کتیبه قانون لغو بندگی در خرم آباد (دوران صفویه)، به لحاظ توجه به حقوق مادی و معنوی عامه در تاریخ سیاسی و اداری محلی، ملی و جهان کم نظیر و دارای ارزش پیشنهاد ثبت در میراث حافظه جهانی بشر هستند.

بازنویسی کتیبه پل کلهر (معمولان)

بازنویسی

بسم الله الرحمن الرحيم
سطر ۱ - هدا ما امریة الامیر الاحل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

کتیبه پل فارسی کشکان

بازنویسی

بسم الله الرحمن الرحيم
سطر ۱ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

باز خوانی متن کتیبه سنگ نوشته

بازنویسی

بسم الله الرحمن الرحيم
سطر ۱ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

سکه دینار طلای ضرب شاپورخواست

بازنویسی

سطر ۱ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

کتیبه سنگی کتیبه یهودیان خرم آباد

بازنویسی

سطر ۱ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

کتیبه تعمیر بنای امام زاده زید ابن علی

بازنویسی

سطر ۱ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۲ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۳ - عماد الله بنه ایضا کاتب الله عزوجل
سطر ۴ - فی سنه اربع و سیمت و للماه ائیه الله عنه

ترجمه

سطر ۱ - با م خادود بهشده مهربان
سطر ۲ - این است آنچه فرمود ساختن امیر اجل
سطر ۳ - ابوالفتح بدرین مستوفی بن الحسن
سطر ۴ - خادود با این را طولانی کند به انظار نواب
سطر ۵ - در سنه ۳۷۴ خدا او را پادشاه دهد

سنگ گورهای تاریخی

شناسایی و گرد آوری سنگ گورهای تاریخی در معرض تهدید و تخریب ، مجموعه ای موزه ای فراهم نموده است . این سنگ گورها تنوعی از ؛ شکل و ترکیب بندی سنگ ها و شیوه استفاده در مزار ، خط و زبان نگارش ، شناخت دوران های تاریخی در لرستان ، نقش و مضمون های انسانی - گیاهی - حیوانی - اعتقادی - سنت و آئین های مردم شناسی ، بخش مهمی از نموده های قابل عرضه در این موزه می باشد .

عنوان : سنگ گور (به شماره ابوابی ۵۴)
ارزش تاریخی : اصل
کیفیت اثر : سالم
مکان کشف : شهرستان سلسله
نوع سنگ گور : عمودی معرانی
تاریخ : (قرن ۴ تا ۶ هجری قمری)
خط کتیبه : کوفی بزرگ (برگ دار)
زبان کتیبه : عربی
باور مذهبی : اسلام
محل نگهداری : موزه زبان و فرهنگ لرستان (بنای ابوطالب قاضی)

نقش و مضمون سنگ گورهای تاریخی

سنگ گورهایی از لرستان

کل من غلبها فان و بقیة اوصه زینک نوالجلال والاکرام

عنوان : دور چین قبر (به شماره ابوابی ۵۱۴)
ارزش تاریخی : اصل
کیفیت اثر : مغدوش
مکان کشف : شهرستان سلسله
نوع سنگ گور : دور چین قبر
تاریخ : ۹۵ هجری قمری
زبان کتیبه : عربی (خط کوفی برگ دار)
متن کتیبه : آیه ۲۶ سوره الرحمن
باور مذهبی : اسلام
محل نگهداری : موزه زبان و فرهنگ لرستان (بنای ابوطالب قاضی)
 خوانش و باز نویسی (احمد پرویز)

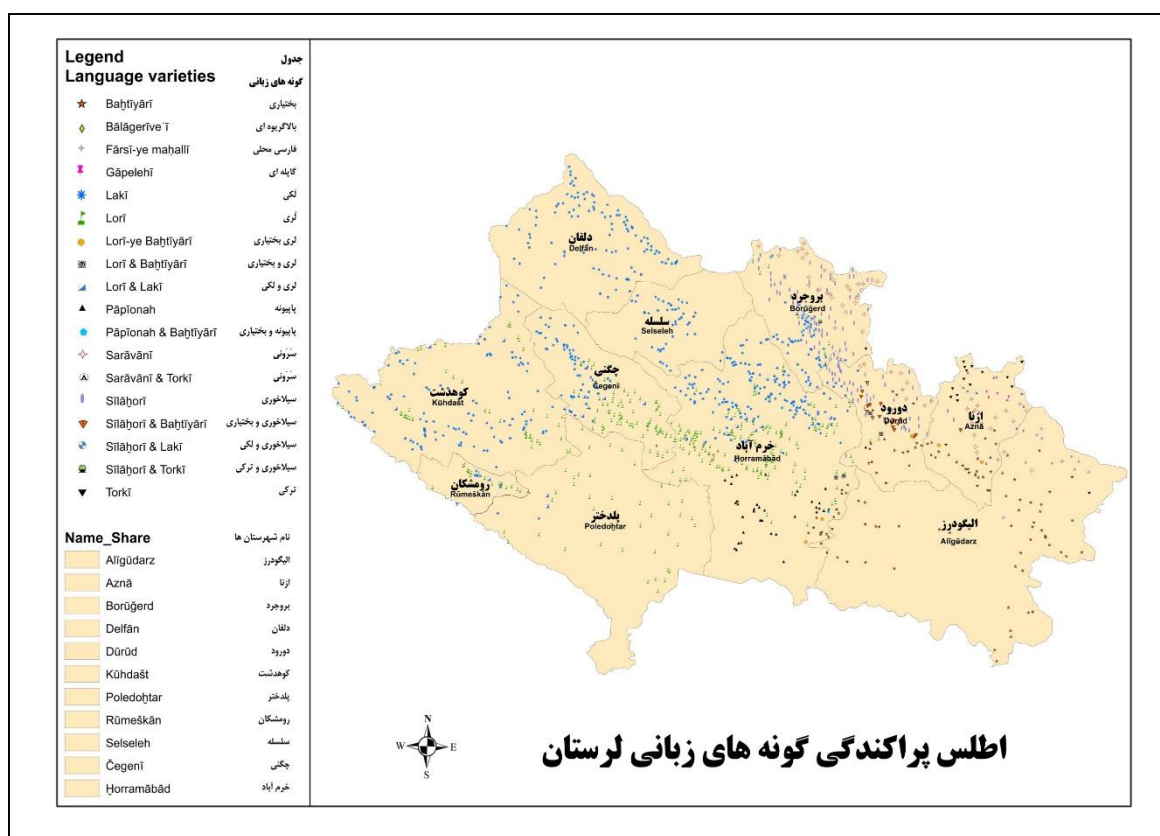
اطلس زبانی لرستان

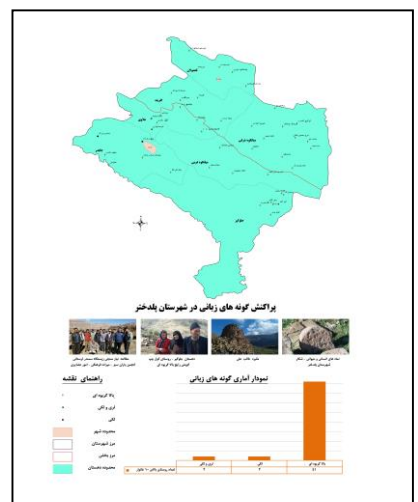
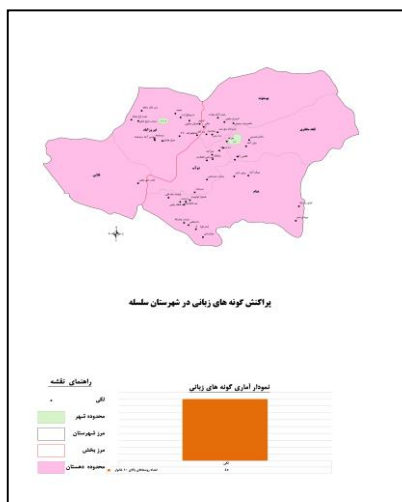
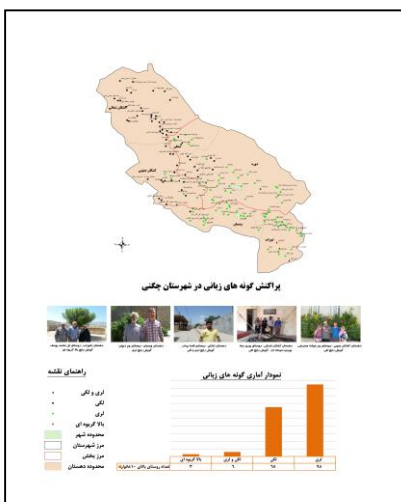
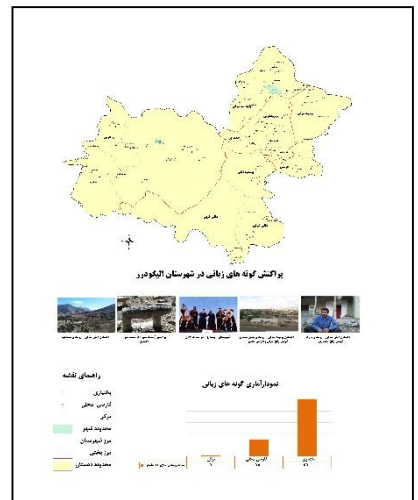
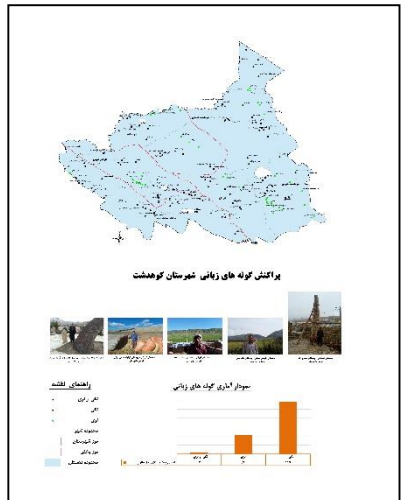
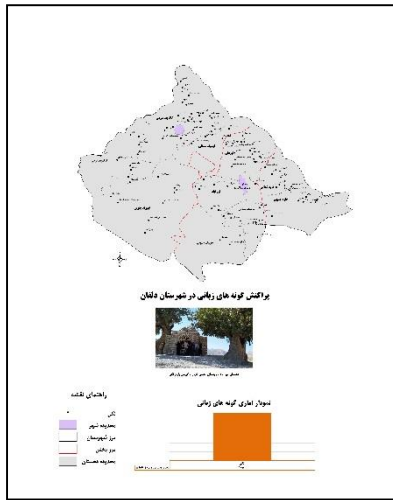
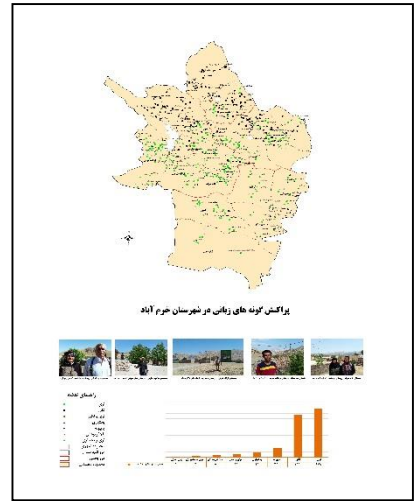
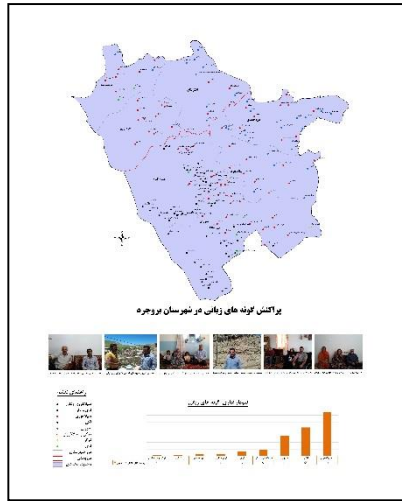
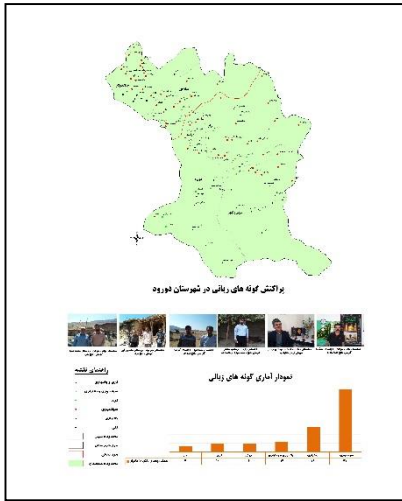
گونه های زبانی ؛ با توجه به سرعت جهانی شدن زندگی انسان امروزه بیش از دوران های گذشته ریسمان های وابسته به مکان و زمان خود را از دست می دهند . و ناگزیر به تغییر و یا اضمحلال می گردند. بخش مهم موزه زبان و فرهنگ لرستان ؛ پرداختن به معرفی گونه های زبانی شناسایی و مستندسازی شده به صورت اطلس جغرافیایی زبانی و ارائه نمونه های صوتی و تصویری است .

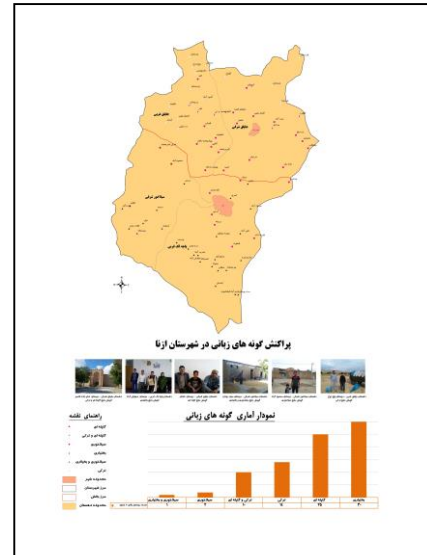
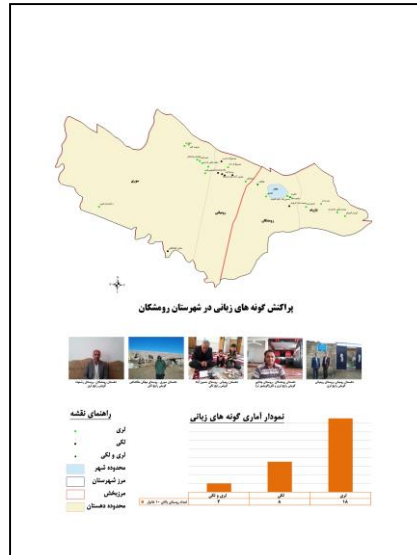
این اطلس در راستای تدوین اطلس ملی زبانی ایران و تحت نظارت پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری کشور تهیه شده است . بیش از ۱۵۰۰ روستا بالای ۱۰ خانوار استان مورد شناسایی و گردآوری صوتی و تصویری قرار گرفته اند. این نمونه ها بر روی نرم افزار اطلس ملی زبانی ایران بارگذاری شده اند .

در این موزه بازدید کننده با دامنه های پراکنش گونه های زبانی ، لری ، سیلاخوری ، لکی ، بختیاری ، گاپله ای ، ترکی ، فارسی محلی و گونه های نادر شناسایی شده در نقشه تقسیمات سیاسی - جغرافیایی استان و شهرستان ها آشنا خواهد شد .

نقشه از پراکنش گونه های زبانی لرستان

بنای تاریخی ابو طالب قاضی

قدمت : قاجاری

شماره ثبت در فهرست آثار ملی : ۲۴۳۲

تاریخ ثبت : ۱۳۷۸ خورشیدی

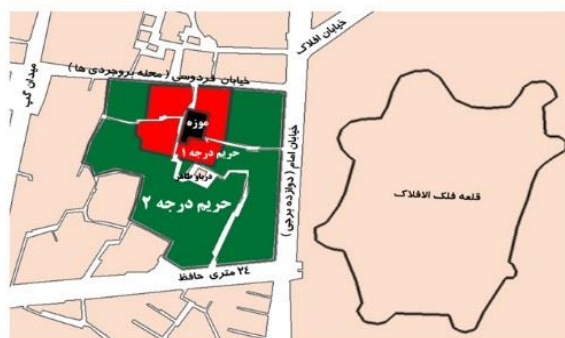
کاربری : مسکونی - موزه ای

مساحت زمین : ۷۴۹ مترمربع

زیربنا : ۴۳۷ مترمربع

جهت : شمالی - جنوبی

آرایه های معماری : آجرچینی خفته راسته برجسته و ساده در ورودی ها و سقف ، آجرچینی زبان گنجشکی در لبه بام ، طاق نما ، سقف ساده ، سقف ضربی
بخش جنوبی : ورودی با طاق تزئینی و غلام نشین ، هشتی نگینی ، مطبخ ، اتاق خدمه ، راه پله
بخش شمالی : دو دری ها ، پنج دری ها ، مهمان خانه ، پستو خانه (اندرونی) ، تنبیه

The historic house of Qazi Abu Talib

historical period: Qajar(1796-1925AD)-(1175-1304SH)-(1210-1343AH)

Registered No. in National Monuments : 2432

Registration date: 1378/1999AD

Use: residential - museum

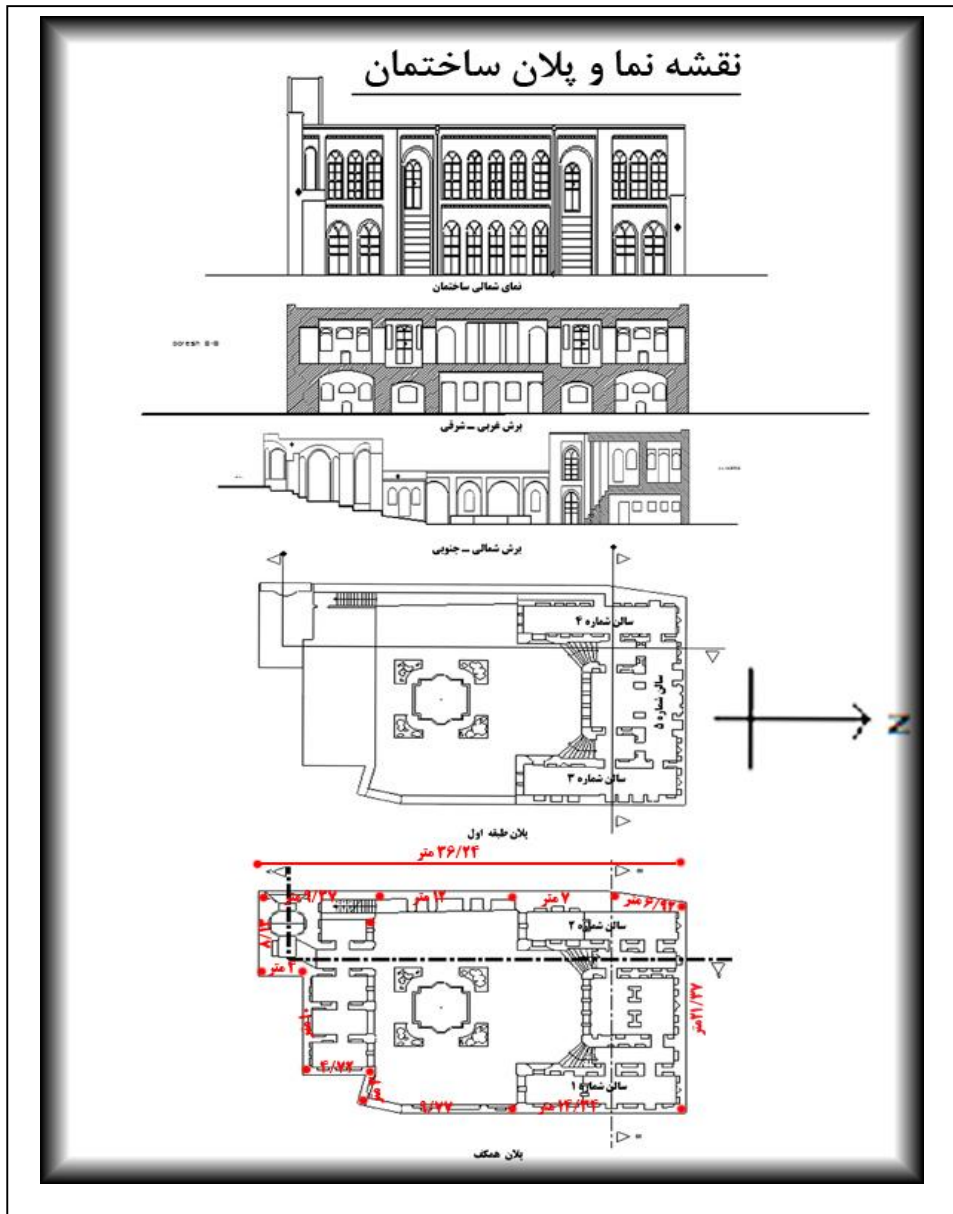
Land area: 749 square meters

Foundation: 437 square meters

Direction of the building : North and south view

Sections : Entrance , Four-part arch , kitchen , crew room , five doors, Guest House, inner part

نقشه و پلان ساختمان

عکس هوایی

عکس از نمای بیرونی و درونی بنا

